

Konzultantský posudek na diplomovou práci Vojtěcha Česáka „Vybrané faktory ovlivňující formování důchodové politiky v České republice v letech 1990-2017“

Posuzovaná práce prokazuje, že její autor je s vývojem českého důchodového systému v posledních desetiletích zevrubně obeznámen. Oceňuji jak adekvátní ukotvení podané analýzy do vhodných teoretických rámců, tak i diminutivní práci s empirickými informacemi, které autor podrobil pečlivé sekundární analýze, aby prověřil čtyři v úvodu vhodně formulované hypotézy. To se ostatně promítlo i do celkového rozsahu 175 stran (včetně příloh).

Logika empirické části práce sleduje institucionální nositele připravovaných a v některých případech i realizovaných změn. V části 2.6 to jsou vybraní vlivní aktéři, v části 3.1 všechny české vlády od roku 1992 do roku 2017, a v kapitolách 4 a 5 politické strany a hnutí zapojené do činnosti 1. Bezděkovy komise a Odborné komise pro důchodovou reformu (OKDR). Toto členění ovšem vedlo k oslabení pozornosti autora tam, kde předpokládá uzavírání kompromisů mezi koaličními politickými subjekty v kapitolách 4 a 5 a obsahem programových prohlášení příslušných vlád v části 3.1. Ty totiž už samy o sobě představují a předjímají politický kompromis, který je později, byť samozřejmě nikoli vždy důsledně, promítán do konkrétních vládních rozhodnutí. Například souhlas hnutí ANO 2011 se zrušením druhého pilíře (strany 107 a 108) nebyly projevem pružnosti mladého a dosud nezkušeného hnutí, nýbrž dodržením závazku obsaženého už v koaliční smlouvě a později v programovém prohlášení Sobotkovy vlády.

K práci mám několik kritických poznámek.

Názvy kapitol 4 a 5 jsou užší než jejich obsah. Zahrnují kromě analýz činnosti politických stran také analýzu komunikace a koordinace na půdě obou v práci srovnávaných poradních orgánů.

Na straně 89 se v popisu parlamentní diskuse o návrzích 1. Bezděkovy komise vyskytuje tvrzení o neshodě věkové hranice pro odchod do důchodu NAD 65 let – ve skutečnosti panovala neshoda na stanovení hranice NA 65 let.

Na stranách 98 až 106 je představena nepřesná interpretace programových dokumentů ČSSD a KDU-ČSL. Ty nebyly zpracovány a uplatněny jako návodné pomůcky pro práci Odborné komise pro důchodovou reformu, nýbrž jako předvolební dokumenty těchto politických stran.

Oddíl 5.16 sice rekapituluje řadu alternativních pohledů na penzijní reformu, nicméně opomíjí jednoho ze silných hráčů na tomto poli – odborové centrály, Českomoravskou konfederaci odborových svazů (ČMKOS) a Asociaci svobodných odborů.

Také v diferenciaci členů OKDR na stálé a spolupracující a v jejich procedurálních kompetencích (oddíl 5.17) je nutno upozornit na rozdíl mezi postavením zástupce ČMKOS jako stálého člena s právem hlasovat a ve stejné větě citované Rady seniorů ČR, jejíž předseda disponoval statutem přidruženého člena s hlasem poradním. Nepřesnost se vloudila i do formulace, že pro schválení návrhu bylo třeba nadpoloviční většiny přítomných stálých členů, zatímco jednací řád OKDR v paragrafu 2 článku 12 (viz Příloha 3) vyžaduje souhlas nadpoloviční většiny všech stálých členů (bez ohledu na jejich přítomnost či nepřítomnost na jednání).

V práci se sice sporadicky, nicméně přesto vyskytují formulace, prozrazující autorovo hodnocení, aniž by bylo opřeno o explicitní vyjádření a zdůvodnění uplatněných kritérií: šťastný/nešťastný, bohužel atp. Takovéto hodnotové konotace zbytečně snižují hodnověrnost analytických částí textu.

I když je jazyková kultura textu výborná, i v této práci se vyskytují drobné prohřešky. Například ve zkratce Křesťansko demokratické unie – Československé strany lidové (KDU-ČSL) se nepatřičně, byť konzistentně vyskytuje dlouhé Ú; narazíme i na termín *thing tank*.

Závěrečné vyhodnocení v úvodu formulovaných hypotéz vychází z podané empirické analýzy činnosti obou vybraných poradních orgánů a nemohu než s ním souhlasit.

Závěr: Diplomant svoji práci pečlivě konzultoval a zapracovával do ní vznesené připomínky. Diplomová práce odpovídá nárokům, kladeným na ně na půdě oboru veřejná a sociální politika. Je opřena jak o solidní teoretická východiska, tak i o pečlivou empirickou analýzu, srovnává činnost a výsledky dvou poradních orgánů vlády v dané oblasti a přináší nové poznatky, na které bude možno v dalším studiu navázat. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm B.

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc.

9. 7. 2018